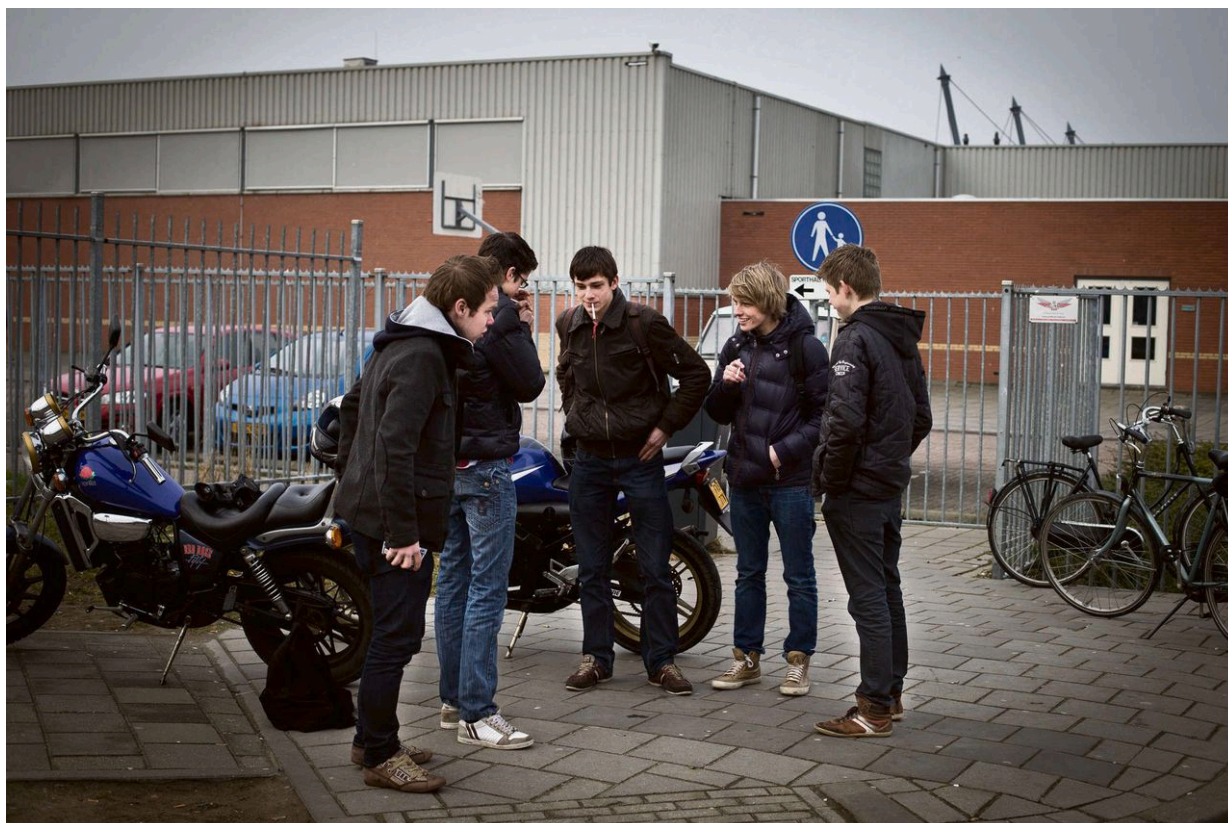

Jongeren in Tongelre allemaal naar school

Auteurs: docenten Fontys Sporthogeschool Eindhoven, bachelor Sportkunde

Bron: <https://www.nrc.nl/nieuws/2013/04/13/>

Voorwoord

Voor je ligt een analyserapport dat als voorbeeld dient voor de leertaak Sportkunde binnen het keuzedeel 'Doorstroom HBO'. Een leertaak ten behoeve van werkproces 2 en 3, aangeleverd door de bacheloropleiding Sportkunde van Fontys Sporthogeschool te Eindhoven.

Waar het maatschappelijk vraagstuk in de basis berust op een werkelijke vraag van de gemeente Eindhoven, zijn verdere uitwerkingen omtrent het vraagstuk fictief. Om het voorbeeld waarheidsgetrouw te laten zijn is de contextanalyse en de doelgroepanalyse opgesteld op basis van gedegen deskresearch en zijn gebruikte bronnen relevant. De persona's, stakeholdersanalyse en empathy maps zijn fictief en berusten niet op meningen of opinies van echte personen.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	2
MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUK:	5
DREIGENDE SCHOOLUITVAL VOOR LEERPLICHTIGE JONGEREN IN TONGELRE!	5
INLEIDING	5
AANLEIDING	5
VRAAGSTELLING	5
DEELVRAGEN	5
DOELSTELLING	6
ONDERZOEKSMETHODE	6
CONTEXTANALYSE	7
DEFINIËRING SCHOOLVERZUIM EN SCHOOLUITVAL	7
SCHOOLVERZUIM EN SCHOOLUITVAL IN CIJFERS	7
OORZAKEN SCHOOLUITVAL JONGEREN TOT 14 JAAR	7
INITIATIEVEN EN SUCCESFACTOREN OM SCHOOLVERZUIM TERUG TE DRINGEN	8
PLAYING FOR SUCCESS.	9
CONCLUSIE	9
DOELGROEPANALYSE	10
ALGEMEEN	10
ONDERWIJS	10
SPORT	10
PERSONA VOORBEELD 1	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
PERSONA VOORBEELD 2	12
CONCLUSIE	12
STAKEHOLDERSANALYSE	13
ACTOREN IN HET NETWERK	13
NETWERKANALYSE	14
DE STAKEHOLDERS	14
EMPATHY MAPS	15
BELEIDSFUNCTIONARIS MIDDELBARE SCHOOL	15
LEERPLICHTAMBTENAAR GEMEENTE EINDHOVEN	16
EIGENAAR SPORTSCHOOL	16
CONCLUSIE	17
CONCLUSIE	18
MUST HAVES	18
SHOULD HAVES	18
COULD HAVES	18
WON'T HAVES	18
LITERATUURLIJST	19

BIJLAGEN		20
BIJLAGE I	TRANSCRIPTIE MET LABELS INTERVIEW PERSONA 1	20
BIJLAGE II	TRANSCRIPTIE MET LABELS INTERVIEW PERSONA 2	20
BIJLAGE III	CODEBOOM INTERVIEWS PERSONA'S	20
BIJLAGE IV	TRANSCRIPTIE MET LABELS INTERVIEW STAKEHOLDER 1	20
BIJLAGE V	TRANSCRIPTIE MET LABELS INTERVIEW STAKEHOLDER 2	20
BIJLAGE VI	TRANSCRIPTIE MET LABELS INTERVIEW STAKEHOLDER 3	20
BIJLAGE VII	CODEBOOM INTERVIEWS STAKEHOLDERS	20
BIJLAGE VIII	OPSOMMING PUNTEN UIT DE CONCLUSIES	20
BIJLAGE VIII OPSOMMING PUNTEN UIT DE CONCLUSIES		21

Maatschappelijke vraagstuk

Dreigende Schooluitval voor Leerplichtige Jongeren in Tongelre!

Inleiding

Ik denk dat we het er allemaal over het eens zijn, onderwijs is belangrijk. Wanneer je onderwijs volgt heb je later meer kans op een baan en heb je meer kans op een mooie toekomst. In Nederland beschermen we leerplichtigen en is onderwijs tot je 16de jaar verplicht. Wist je dat je zelfs bij bureau Halt terecht kan komen bij beginnend schoolverzuim?!

Het aantal schoolverlaters neemt de laatste jaren flink af, in 2002 vielen 71.000 jongeren uit zonder basiskwalificatie en in 2016 minder dan 23.000 jongeren (Rijksoverheid, 2017). Natuurlijk is elke uitgevallen jongere er één te veel. De Rijksoverheid stelt dan ook tot doel dat in 2020 maximaal 20.000 jongeren uitvallen. Deze doelstelling is streng. De Europese Commissie streeft naar maximaal 10 procent schoolverlaters waar Nederland de lat op 8 procent legt.

Aanleiding

Uit het jaarverslag 'Bestrijden voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim van de regio Zuidoost Brabant 2014-2015' blijkt dat er verschillende redenen zijn waarom leerlingen niet naar school komen. Denk hierbij aan uiteenlopende redenen zoals een crisissituatie in het gezin of slechte communicatie op school. Problematisch is dat jongeren die verzuimen van school een hogere kans hebben om met kleine criminaliteit in aanraking te komen. Uit hetzelfde jaarverslag blijkt dat deze jongeren op latere leeftijd twee keer zo veel kans hebben om werkloos te zijn en zelfs vijf maal vaker verdacht worden van een misdrijf. Deze gevolgen maken de ernst van de problematiek duidelijk.

Er is de gemeente Eindhoven veel aan gelegen om deze problematiek aan te pakken. Sinds het schooljaar 2012-2013 bezoeken leerplichtambtenaren leerlingen die zonder opgaaf van reden afwezig zijn. Een van de andere maatregelen in de gemeente is dat leerplichtambtenaren zelfs op de onderwijslocaties waarschuwingsgesprekken met leerlingen houden. Dit is niet zonder reden, het verzuim lijkt dan ook relatief hoog te liggen in bepaalde delen van Eindhoven. Eén van deze stadsdelen is Tongelre waar volgens de gemeente Eindhoven extra aandacht vereist is. Een stadsdeel dat met de twee wijken Doornakkers-West en –Oost op de lijst van 40 krachtwijken in Nederland staat.

Vraagstelling

Op welke wijze kan sport en bewegen voor leerplichtige jongeren in het stadsdeel Tongelre de dreigende schooluitval verminderen?

Deelvragen

1. Wat is de context van de dreigende schooluitval voor leerplichtige jongeren in het stadsdeel Tongelre?
2. Op welke wijze zijn de belangrijkste drie stakeholders omtrent dit maatschappelijk vraagstuk betrokken?
3. Welke algemene en domeinspecifieke kenmerken hebben leerplichtige jongeren in de wijk Tongelre?

Doelstelling

In deze opdracht staat het ontwerpen van een beweeginterventie centraal. Een beweeginterventie om een maatschappelijk vraagstuk van schooluitval positief te beïnvloeden om zo een maatschappelijke bijdrage te leveren in samenwerking met sportaanbieders in de wijk. Vanuit het inzicht in de context, doelgroep en stakeholders omtrent het maatschappelijke vraagstuk worden de belangrijkste conclusies getrokken die richting geven aan het ontwerpen van een beweeginterventie. De beweeginterventie bestaat uit een interventie, een waarde propositie canvas en een Business Model Canvas.

Onderzoeksmethode

Om inzicht te krijgen in de context van het maatschappelijke vraagstuk wordt deskresearch ingezet. Deskresearch wordt ingezet om inzicht te krijgen in de omvang van het lokale probleem en om een aantal werkende initiatieven in kaart te brengen die bewezen het maatschappelijk vraagstuk hebben aangepakt. Tevens worden de belangrijkste onderdelen van de vraagstelling te definiëren.

Kwalitatief onderzoek in de vorm van semigestructureerde interviews dient als grondslag om inzicht te verschaffen in de doelgroep en de stakeholders. Er is gekozen voor interviews om begrip te krijgen van de betrokkenheid van enkele stakeholders en inzicht te verschaffen in de leefwereld van de doelgroep. Vanuit een gastcollege worden drie stakeholders geïnterviewd, je bent verantwoordelijk voor de transcripties, codering en verwerking van de resultaten in een Empathy Map. Als richtlijn wordt gesteld om minimaal twee jongeren uit de doelgroep te interviewen. De topiclijst met vragen stel je samen en is gebaseerd op een bestaand format. De interviews worden opgenomen, getranscribeerd en gecodeerd. Uiteindelijk dienen de uitwerking als basis voor de invulling van de Persona.

Contextanalyse

Definiëring schoolverzuim en schooluitval

Een leerling verzuimt van school wanneer hij wegblijft van school op momenten dat hij aanwezig moet zijn. Natuurlijk verzuimen leerlingen wel eens een dag. Als dit zonder geldige reden is, zijn de school en de leerplichtambtenaar verplicht om dit te registreren. Als verzuim hardnekkig of structureel wordt, is dat reden tot zorg én actie. Zorgwekkend verzuim kan een signaal zijn van voortijdige schooluitval. Vroegtijdig schoolverlaters (VTV) zijn jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.).

Schoolverzuim en schooluitval in cijfers

In het schooljaar 2014/2015 zijn in Nederland circa 4.000 leerlingen meer dan vier weken ongeoorloofd afwezig geweest. Hiervan zitten 2.232 leerlingen langer dan drie maanden thuis. Van de thuiszitters in 2014/2015 zijn gedurende het schooljaar 1.784 leerlingen met succes teruggeleid naar school. Dit aantal is vrijwel gelijk aan die van 2013/2014. In 2014/2015 waren er 72.732 jongeren die meer dan 16 uur in vier weken spijbelden (Nederlands Jeugdinstituut, 2016).

Landelijk waren er in het schooljaar 2013-2014 25.622 vroegtijdige schoolverlaters. Dit aantal is de afgelopen jaren afgenomen naar 22.948 schoolverlaters in 2015-2016. In de regio zuidoost Brabant zijn er 915 vroegtijdige schoolverlaters, dit is 1,58% van het aantal leerlingen. Eindhoven scoort in deze regio bovengemiddeld op uitval in het onderwijs. Van de 13.982 leerlingen in Eindhoven valt 2,33% uit. Het aantal schoolverlaters in Eindhoven schommelt de laatste jaren zoals te zien is in onderstaande tabel (Onderwijs in Cijfers, 2017).

Tabel 1 Schoolverlaters in de gemeente Eindhoven

	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Totaal aantal leerlingen	13819	13914	13982
Aantal schoolverlaters	348	356	326
Percentages	2,52%	2,56%	2,33%

Oorzaken schooluitval jongeren tot 14 jaar

Onderstaand zijn vijf oorzaken uitgewerkt die ten grondslag liggen aan schooluitval van jongeren tot 14 jaar. Deze oorzaken hebben betrekking op 1) de thuissituatie, 2) slechte schoolprestaties, 3) sociale invloed, 4) motivatie van leerlingen en 5) schoolkenmerken.

Thuisituatie. Een leerling heeft minder risico op ongeoorloofd schoolverzuim als hij of zij opgroeit in een gezin met een hoge sociaaleconomische status, waarin veel waarde wordt gehecht aan onderwijs en waarin de ouders een stabiele baan hebben.

Uit Nederlands onderzoek blijkt dat kinderen uit gezinnen met een lagere sociaaleconomische status ongeveer 50 procent meer kans hebben om te verzuimen en uiteindelijk voortijdig de school te verlaten dan kinderen uit gezinnen met een hogere sociaaleconomische status. Ook de ondersteuning van de ouders speelt een rol in het risico op ongeoorloofd schoolverzuim. Ouderlijke betrokkenheid heeft een positieve invloed op de aanwezigheid van de leerling, ook als de leerling slechte prestaties levert op school of als het gezin een lage sociaaleconomische status (De Baat, 2009).

Slechte schoolprestaties. Zoals bovenstaand is te lezen kunnen slechte schoolprestaties van invloed zijn op schoolverzuim. De slechte prestaties kunnen bijdragen aan een zwakke motivatie van de leerling. Voorbeelden van slechte schoolprestaties zijn slechte cijfers, zitten blijven en leerproblemen. Leerproblemen worden door veel leerlingen als frustrerend ervaren en dragen daarmee bij aan een afkeer tegen de school (De Baat, 2009).

Sociale invloed. In het voortgezet onderwijs worden leeftijdgenoten steeds belangrijker. Leerlingen met vrienden die vaak spijbelen of delinquent gedrag vertonen, hebben de neiging dit gedrag te imiteren. Omgekeerd geldt dit ook voor leerlingen die vrienden imiteren die wel de reguliere lessen volgen (De Baat, 2009).

Motivatie van leerlingen. In opdracht van schooldirecteuren en Bureau Leerlicht in Amsterdam is aan honderden leerlingen gevraagd wat scholen kunnen doen aan schoolverzuim. Volgens leerlingen heeft schoolverzuim in grote lijnen twee oorzaken. Eén van die oorzaken ligt bij de leerlinge zelf. De leerlingen die verzuimen hebben een beperkte motivatie, verslapen zich, hebben geen zin of gaan liever met vrienden andere dingen doen. Ook spijbelen leerlingen soms functioneel om een toets te missen of juist te leren voor een toets (Nelis, 2014).

Schoolkenmerken. De andere oorzaak die door leerlingen werd benoemd in het onderzoek van Amsterdamse scholen en Bureau Leerlicht ligt bij de school zelf. De leerlingen geven aan dat ongemotiveerde docenten, chaotische roosters en saaie lessen redenen zijn om weg te blijven van school. De leerlingen willen graag inspirerende docenten die bevlogen lesgeven (Nelis, 2014).

Initiatieven en succesfactoren om schoolverzuim terug te dringen

Over succesfactoren om schoolverzuim aan te pakken is veel literatuur geschreven. Onderstaand zijn de belangrijkste succesfactoren opgesomd:

Gezamenlijk, preventief en integraal. De oplossing voor het voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten is nooit te vinden in één oorzaak of alleen bij één van de betrokken stakeholders. Het betrekken van de thuissituatie en de vriendengroep zijn daarbij belangrijk. Bij een integrale aanpak is een gestructureerde aanpak essentieel: heldere doelstellingen, doordachte opzet, goede planning en fasering (De Baat, Messing & Prins, 2014).

Persoonlijke binding, betrokkenheid en verantwoordelijkheid. Door middel van persoonlijk contact wordt een belangrijke risicofactor van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten direct aangepakt (De Baat et al., 2014). Leerlingen geven zelf aan dat ze meer betrokken willen worden bij de problemen die ze veroorzaken. De leerlingen verantwoordelijkheid geven en uitdagen is dan ook een succesfactor om schoolverzuim tegen te gaan (Nelis, 2014).

Toekomstperspectief en succesbeleving. Als leerlingen een concreet toekomstperspectief ontdekken dan verhoogt dit de schoolmotivatie. Daarnaast verzuimen veel leerlingen omdat ze steeds falen. Door leerlingen specifieke (studie)vaardigheden aan te leren en extra aandacht te besteden aan de begeleiding wordt de kans op vroegtijdig schoolverlaten kleiner. Het onderwijs moet aansluiten bij de motivatie van de leerling (De Baat et al., 2014).

Playing for success.

Playing for success is een initiatief dat schoolverzuim wil terugdringen door de motivatie van leerlingen te verhogen. Dit doen ze door op een aantal van bovenstaande succesfactoren in te spelen, maar ook door gebruik te maken van sport als middel. Playing for Success is een naschools programma voor kinderen van 9 tot 14 jaar. Playing for Success draagt bij aan een betere motivatie en meer zelfvertrouwen. Hierdoor worden de schoolprestaties beter. Playing for Success neemt leerlingen mee naar een uitdagende en inspirerende plek buiten school. Dit doen ze in samenwerking met betaald voetbalorganisaties zoals PSV Eindhoven. 10 tot 12 weken lang doen ze er zoveel mogelijk positieve leerervaringen op. Ze werken samen aan spannende opdrachten in een echte wow-omgeving. Het innovatieve programma, de intensieve begeleiding en de bijzondere omgeving maakt het geheel tot een succes (Playing for Success, z.d.).

Conclusie

In Eindhoven is het aantal vroegtijdige schoolverlaters hoger dan in de regio zuidoost Brabant. Lokale cijfers over schoolverzuim zijn niet beschikbaar, maar duidelijk is dat er een relatie is tussen schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten. Een vijftal oorzaken is beïnvloedbaar en er zijn drie belangrijke succesfactoren voor het aanpakken van deze oorzaken. De gezamenlijke, preventieve en integrale benadering geeft aan dat alle oorzaken van belang zijn en er beperkt kan worden ingespeeld op slechts één oorzaak. Persoonlijke binding, betrokkenheid en verantwoordelijkheid speelt in op het verhogen van de motivatie van leerlingen en het beïnvloeden van schoolkenmerken. Het bieden van een toekomstperspectief en succesbeleving zorgt met name voor het tegengaan van slechte schoolprestaties. Op deze laatste succesfactor is playing for succes voornamelijk gestoeld.

Doelgroepanalyse

Algemeen

In stadsdeel Tongelre in de gemeente Eindhoven wonen de jongeren samen met ruim 21.500 burgers verdeeld over 9719 woningen. Tongelre bestaat onder andere uit de wijken Doornakkers Oost en West, een arbeiderswijk uit 1920 en twee villawijken. Hierin wonen iets meer mannen dan vrouwen en tweederde van de inwoners in Tongelre is autochtoon. In Tongelre zijn 10890 huishoudens en 7,4 procent hiervan zijn eenoudergezinnen. In totaal zijn er 6545 werkzame personen in Tongelre. 20 procent van de inwoners heeft een inkomen op bijstandsniveau, 51% een laag inkomen en 15% een hoog inkomen. In het hele stadsdeel Tongelre wonen in 2017 bijna 1000 jongeren binnen de doelgroep van 12 tot 16-jarige leerplichtigen (Eindhoven, z.d.).

Tabel 1. Verdeling van leerplichtige jongeren over leeftijd 12 tot 16 jaar

Leeftijd	12	13	14	15	16
Aantal	200	182	210	175	224

Waar het stadsdeel Tongelre een diversiteit aan wijken heeft behoren Doornakkers Oost en West tot de krachtwijken in Nederland. Volgens de buurtermometer scoren in deze wijk de veiligheid en openbare ruimte bovengemiddeld ten opzichte van andere wijken in Eindhoven. Beneden gemiddeld scoren onder meer onderwijs en cultuur, economie, werk, samenleven en milieu (Eindhoven, z.d.). Vanuit een vergelijkend onderzoek tussen krachtwijken en andere wijken in Nederland blijkt dat op gezondheid, sportdeelname en langdurige aandoeningen geen verschil is met Doornakkers.

Onderwijs

In Eindhoven gingen in het schooljaar 2016-2017 bijna 17000 leerlingen naar het voortgezet onderwijs. Hiervan hebben 1825 leerlingen een achterstand (OCW/DUO, z.d.). Het aantal voortijdige schoolverlaters is de laatste tien jaar afgenomen van ruim 200 leerlingen in het voortgezet onderwijs naar 77 leerlingen in het schooljaar 2015-2016. De laatste 4 schooljaren schommelt het aantal schoolverlaters tussen de 73 en 93 leerlingen. In het schooljaar 2015-2016 waren ongeveer 1650 verzuimmeldingen met uiteenlopende redenen (Eindhoven, z.d.). Schoolverlaters in het voortgezet onderwijs komen voornamelijk voor in de brugklas 1-2 (22 leerlingen) en Iwoo 1 tot 4 (33 leerlingen). Schoolverlaters in de andere leerjaren en niveaus lijken meer incidenteel voor te komen. Noemenswaardig is het grotere aantal schoolverlaters op oudere leeftijd en op het MBO.

Sport

Van de inwoners in de wijk Tongelre sport 62 procent in 2016 meer dan 12 keer per jaar. Gemiddeld haalt 62 procent van de inwoners in Eindhoven deze norm. Het grootste aandeel sportende Eindhovenaren wordt gevonden in specifieke wijken zoals Meerhoven (80%) en er zijn ook wijken die onder de 60 procent sporters zitten. In de Tongelre is 51 procent van de sportende inwoners lid van een sportvereniging. Dit is iets minder dan het aandeel van 56 procent van Eindhoven die lid zijn van een vereniging (OBIN, 2014). Wordt specifiek gekeken naar jongeren in Eindhoven dan haalt 86 procent van de 12-17 jarigen de RSO-norm, 77 procent de bewegingsnorm en is 66 procent lid van een vereniging. In de Doornakkers liggen deze percentages

aanzienlijk lager onder deze jongeren. In de Doornakkers haalt 74 procent de RSO-norm, 44 procent haalt de bewegingsnorm en ook 44% is lid van een sportvereniging. Wat opvalt onder de 12-17 jarigen is dat de bekendheid met S

Charissa uit Tongelre
xtensio

Vrolijk
Spontaan
Enthousiast

Doelen en taken

- Eigenlijk probeer ik elke dag school te mijden en bij vriendinnen te zijn
- Als ik wakker wordt wacht ik tot mijn moeder gaat werken en zeg ik dat ik het eerste uur vrij heb
- Op mijn smartphone check ik meteen alle social media
- Om de dag probeer ik naar de sportschool te gaan
- Soms wanneer ik met mijn broertje speel denk ik wel eens dat ik dit later als werk wil gaan doen

'Ik ben blij met alles wat ik krijg'

Leeftijd: 14 Jaar
School: Eckartcollege HAVO
Familie: vader Adri, moeder Kelly, broer Dylan
Woont in: Tongelre In Eindhoven
Karakter: Vrolijk, spontaan en enthousiast

Persoonlijkheid

Alleen	Samen
Denken	Doen
Onsportief	Sportief
Passief	Actief

Barrières

- Ik kan me er niet toe zetten om belangrijke dingen te doen
- Ik wil niet thuis zijn omdat mijn vader weg is en mijn moeder vragen blijft stellen
- Ik vind het erg vervelend dat ik niet alles kan doen wat ik wil, ik heb geen scooter en niet veel geld
- Mijn moeder vind het niet leuk dat ik weg ga zonder iets te zeggen
- Afspraken nakomen vind ik ook moeilijk en vergeet ik vaak

Biografie

Waar ik altijd vrolijk was en het prima op school ging veranderde veel toen mijn ouders dagelijks ruzie kregen. Het was niet meer leuk thuis, zodoende ging ik op straat hangen en minder naar school. Toen ik op een dag thuis kwam was mijn vader weg, toen ging het mis. Ik ga liever niet meer naar school, hang 's ochtends in de stad en 's middags in het park. Ik uit mijn boosheid op andere meiden en heb regelmatig ruzie met meiden en jongens in de wijk of op de kermis. Ik wil eigenlijk alleen nog maar doen wat ik leuk vind.

Motivaties

Plezier maken met vriendinnen	██████████
Leren voor school	██████████
Er leuk uit zien	██████████
met kinderen omgaan	██████████
Fitnessen en kickboksen	██████████

Social Media

Snapchat	██████████
Dumpert	██████████
Facebook	██████████
WhatsApp	██████████

Merken

- 30% Nike
- 20% H&M
- 20% Netflix
- 15% Basic Fit
- 15% Samsung

Persona voorbeeld 2

Joey uit Tongelre

Rustig **Teruggetrokken** **Technisch**

Doelen en taken

- Mijn nieuwste game uitspelen van Assassin's Creed
- Helpen met de scooter van een vriend te tunen en op te voeren
- Nieuws over PSV checken en naar de wedstrijd gaan
- Lekker muziek luisteren
- Misschien iets over techniek en sport leren en iets maken

Barrières

- Vraag me wel eens af of school nodig is om later te werken
- Pa is vaak laat thuis (avonddienst) en ma gaat vroeg slapen, ik game dan tot midden in de nacht en ben dan moe
- Tijd voor werken is belangrijk anders heb ik geen geld om iets te kopen
- De jongens op straat lachen wel eens als ik zeg dat ik voor school moet leren

Motivaties

- Gamen
- Hangen met vrienden
- Voetballen
- Techniek
- Muziek

Social Media

- Tweakers
- Dumpert
- Facebook
- WhatsApp

Merken

- 25% Beats
- 15% Adidas
- 30% PSV
- 10% HTC
- 20% Playstation

"het is allemaal wel goed zo"

Leeftijd: 15 Jaar
School: Stedelijk College, LifeTech MAVO
Familie: vader Wim, moeder Marie, broer Liam, zusje Kelly
Woont In: Tongelre In Eindhoven
Karakter: Rustig, teruggetrokken en technisch

Persoonlijkheid

Alleen	Samen
Denken	Doen
Onsportief	Sportief
Passief	Actief

Biografie

Ik ben Joey en geboren en getogen in Eindhoven in de wijk Tongelre. Tongelre is mijn wijk, hier ben ik en zal ik altijd blijven. Ik luister graag alleen naar muziek, game tot laat en ga om de week naar PSV met pa. Eigenlijk vind ik school wel ok, techniek interessant me wel en ben graag bezig. Ik ben er niet altijd, soms verzin ik een smoes of verslaap ik me. Vrienden heb ik wel, af en toe hang ik wel op straat met ze. Dat ze af en toe iets meenemen van school of de winkel doet me niet veel. Voetballen vind ik nog wel leuk, alleen weet ik niet of ik het blijf doen. 's Avond werken bij de Appie levert geld op. Dat trainen kost veel tijd in de avond. Mijn vader kon vroeger goed voetballen en werkt nu bij de DAF. Mijn moeder is pedicure aan huis. Mijn broer is 19 en werkt en mijn zusje zit nog op de basisschool.

Conclusie

Tongelre lijkt een doorsnee stadsdeel van de gemeente Eindhoven wat uitersten kent in twee krachtwijken en twee villawijken. In de krachtwijken scoort de buurtermometer minder op onder meer onderwijs en werk en is vergelijkbaar met andere wijken in Nederland op gezondheid en sportparticipatie.

Er wonen ongeveer 1000 jongeren (12-16-jarigen) in Tongelre die leerplichtig zijn en onderdeel zijn van 17000 leerlingen VO in Eindhoven. Hiervan hebben 77 leerlingen het VO in 2015-2016 vroegtijdig verlaten, deze leerling zaten voornamelijk in de brugklassen of op het lwoo. Vanuit de persona blijkt dat verzuim en mogelijk schoolverlaat samenhangt met thuissituaties en dat sociale invloed van peers sterk is. Daartegenover blijkt ook dat de geïnterviewden duidelijke motivatoren hebben om actiever binnen het onderwijs te participeren.

Stakeholdersanalyse

Actoren in het netwerk

Mede vanuit de contextanalyse ontstaat de volgende opsomming van actoren in het netwerk rondom jongeren tot 14 jaar in de wijk Tongelre.

Ouders/(opvoeders)/gezin

Ouders maar ook een broer en zus kunnen het naar school gaan bij de jongere stimuleren of juist ontmoedigen. Uit de contextanalyse blijkt dat dit sterk afhangt van de gezinssituatie en de sociaaleconomische status van het gezin (eenoudergezing, geen baan, laag inkomen, enz.). Ouders spelen ook een rol als de school, leerplichtambtenaar en/of het HALT-bureau een gesprek willen of een interventie plegen.

Leeftijdsgenoten/vriendenkring

Vrienden kunnen het schoolbezoek/–verzuim in zekere mate beïnvloeden. Gedrag van vrienden zal de jongere vaak willen imiteren. Voorbeeldgedrag in positieve of negatieve zin is derhalve van belang.

Personal coach Sportscholen

Jongeren onder 14 jaar verkiezen de sportschool of PSV boven school, zo blijkt uit de persona's van Charissa en Joey. In Tongelre en omgeving liggen sportscholen als Fitter, Muscle Fit, Sportcentrum Splendid en Move and Improve. Deze sportscholen kenmerken zich ieder met een eigen aanbod, zoals Muscle Fit met bokssport en Splendid met sport en dans.

Trainer/begeleider vereniging

Volwassen personen in een vereniging begeleiden de jongere in een vereniging, kennen hem of haar, de interesses, gezinssituatie, enz. Dat biedt een positie om de jongere positief te beïnvloeden in het schoolverzuim.

PSV Eindhoven

PSV is een betaald voetbalorganisatie in Eindhoven die zich maatschappelijk verantwoord opstelt en een stichting in het leven heeft geroepen om allerlei maatschappelijke projecten te ondersteunen (Eindhovens Dagblad, 2017). Het initiatief Playing for Success, dat schoolverzuim wil terugdringen en kinderen een optimaal schoolresultaat leert behalen, is een voorbeeld daarvan (Playing for Success, 2017). De aanpak van PSV kan leiden tot effect maar kan ook inspireren voor een toekomstige aanpak op scholen.

Leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar vertegenwoordigt de gemeentelijke overheid en heeft een aantal wettelijke taken om de jongere in het schoolverzuim te beïnvloeden. Hij geeft voorlichting over het belang van schoolbezoek, licht voor over de gevolgen als jongeren de leerplichtwet overtreden en zoekt samen met de school en ouders naar een oplossing. Formeel is schoolverzuim strafbaar. De leerplichtambtenaar kan een proces-verbaal opmaken als een jongere spijbelt (Rijksoverheid, z.j.). De gemeente Eindhoven werkt met een Leerplichtplusteam, dat valt onder de afd Handhaving-leerplichtplus van de sector-Sociaal Domein.

HALT-medewerk(st)er

De leerplichtambtenaar kan jongeren doorverwijzen naar het HALT-bureau Oost-Brabant. Ze krijgen dan geen formele straf en een strafblad, maar een zogenoemde HALT straf: een verplichte interventie vanuit een HALT-medewerk(st)er waarbij de

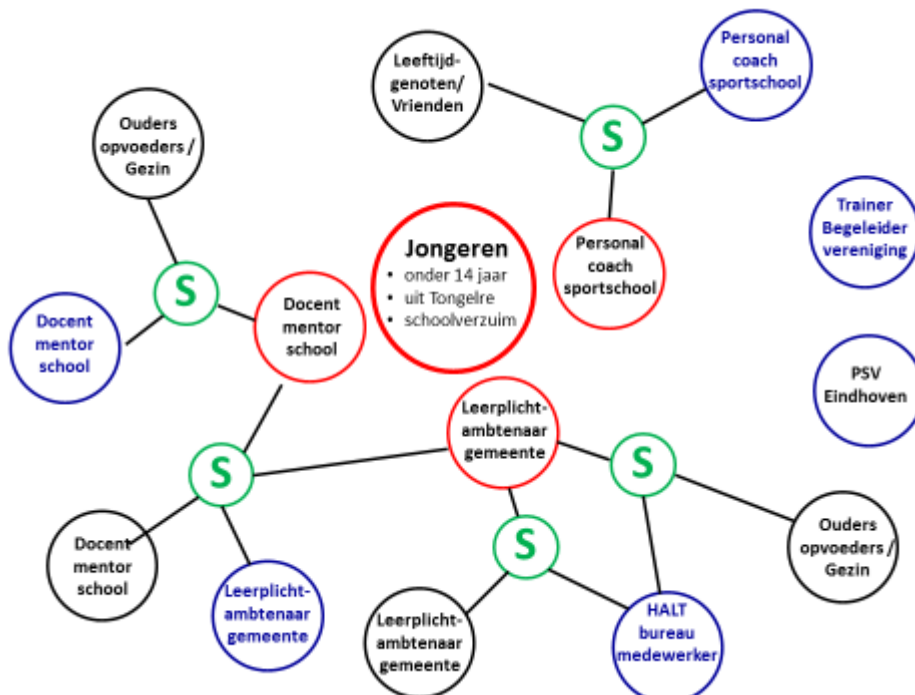
jongere wordt geconfronteerd met gedrag en gevolgen. Ook leert de jongere zelf invloed uit te oefenen op dit gedrag en moet aan de schoolleiding excuses aangeboden worden (Halt, z.j.).

Docent/mentor van school

Schoolverzuim ligt niet alleen aan de jongere maar ook aan de school zelf, zo leert ons de contextanalyse. Scholen kunnen jongeren uitdagen, verantwoordelijkheden en extra aandacht geven en begeleiden in het omgaan met probleemsituaties en falen. De persoon waarmee een jongere direct te maken heeft, is de docent en/of mentor. Het gedrag van en de omgang met de gemotiveerde docent kan het schoolverzuim positief beïnvloeden. Daarnaast kan de docent inspelen op interesses. Een beter lesrooster en interessantere lessen kunnen het schoolverzuim positief beïnvloeden. De jongeren uit Tongelre bezoeken hoofdzakelijk het Sint Jan college, een scholengemeenschap voor MAVO/HAVO/VWO.

Netwerkanalyse

Met behulp van deze tool - http://tools.nisb.nl/me-kompas/procesevaluatie/2.-netwerkanalyse_a4_def.pdf - (zie het stappenplan) ontstaat dan het volgende beeld rondom de jongeren in Tongelre:

De stakeholders

Vanuit dit netwerk en het principe van een integrale aanpak, komen drie partijen (lees: organisaties) in beeld die vanuit hun positie en rollen een belang hebben bij en een belangrijke actor zijn in het terugdringen van het schoolverzuim:

De middelbare school

De school heeft een direct belang bij het terugdringen van schoolverzuim (beter lesbezoek, betere resultaten), speelt een signalerende rol naar ouders en leerplichtambtenaar en heeft de middelen om - door het treffen van een aantal maatregelen - het schoolbezoek te stimuleren.

De leerplichtambtenaar

Voor de gemeente is het belangrijk dat schoolverzuim wordt teruggedrongen omdat het leidt tot kleine criminaliteit waarvan burgers en winkeliers van Eindhoven last hebben. De gemeente staat via de leerplichtambtenaar in (een directe) verbinding met ouders, school en HALT-bureau en heeft formele en informele mogelijkheden om jongeren te stimuleren tot schoolbezoek.

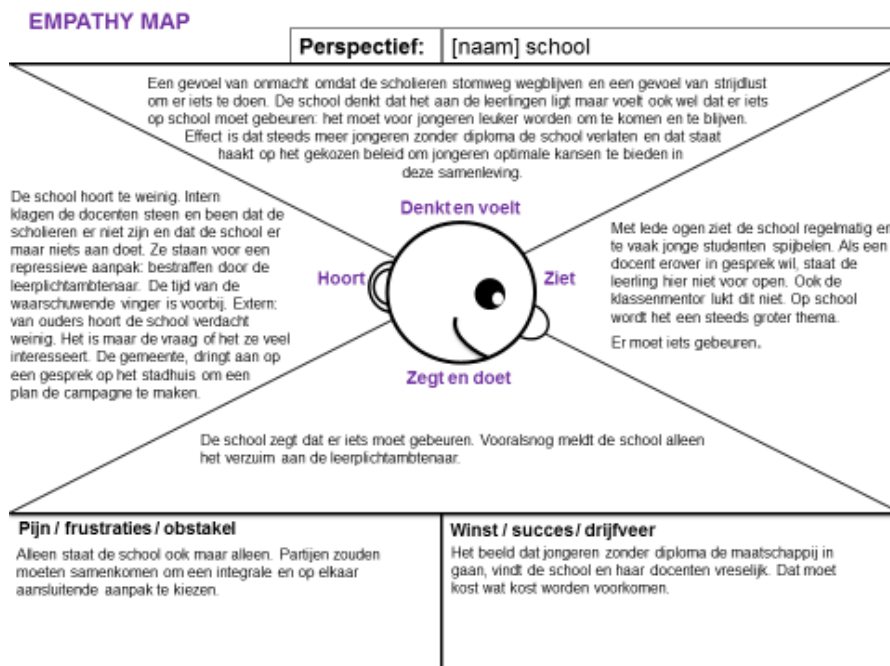
Sportschool Muscle Fit

Sportschool (en andere verenigingen) hebben een belang bij behoud van leden en zullen willen inspelen op wensen en verwachtingen. Zo richt Muscle Fit zich met het boksen op jongeren; een sport die als uitlaatklep kan dienen van deze jongeren. De relatie tussen hun trainer/coach/begeleider en de jongere heeft een informeel en ongedwongen karakter. Jongeren staan open voor hun coaching, hetgeen perspectief biedt.

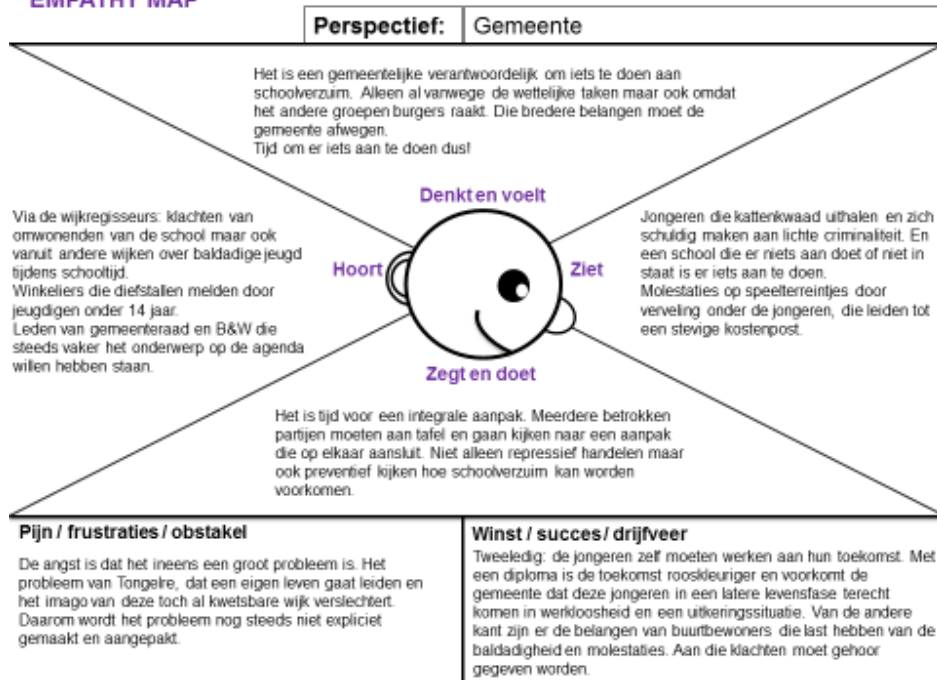
Empathy Maps

Om een beter beeld te vormen van de perceptie van verschillende stakeholders ten aanzien van het maatschappelijke vraagstuk zijn een drietal stakeholders geïnterviewd. Na het transcriberen en coderen zijn onderstaande bevindingen opgenomen in een drietal Empathy Maps. De transcriptie met codes en codeboom zijn toegevoegd in de bijlagen.

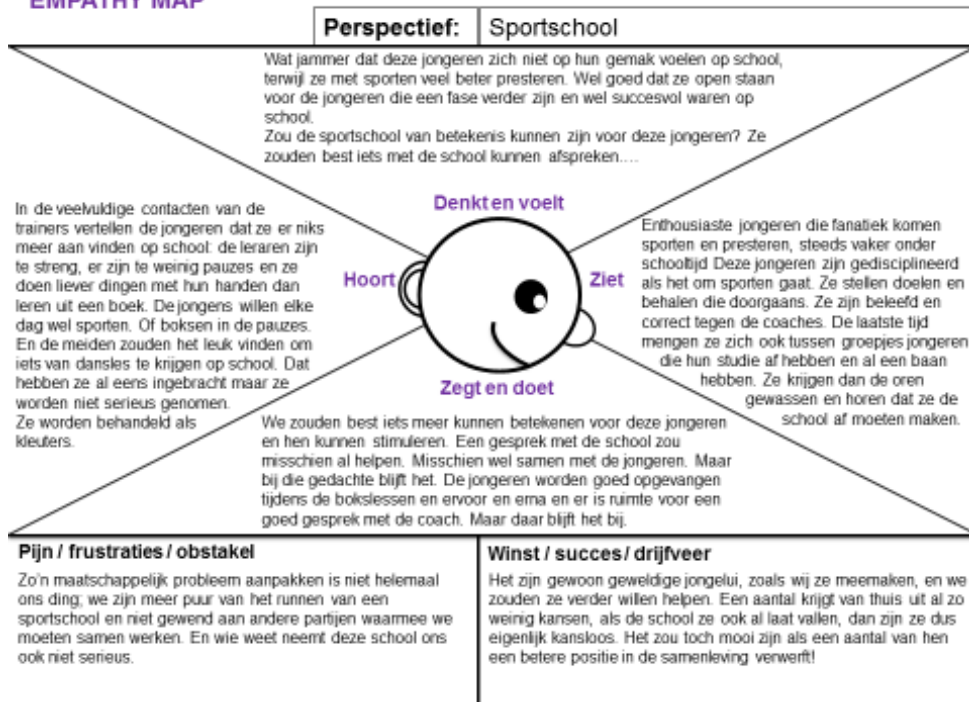
Beleidsfunctionaris Middelbare school

EMPATHY MAP

EMPATHY MAP

Conclusie

De middelbare school is zeer gemotiveerd en deels onmachtig in de aanpak van de verzuimproblematiek. De school signaleert de problemen en deelt dit met de leerplichtambtenaar (lpa) en met de ouders. De huidige aanpak mislukt volgens de school en de oplossing zou kunnen liggen in een meer integrale aanpak. De lpa heeft een verantwoordelijkheid in de verzuimreductie en ziet en hoort dat er een toename is in dit verzuim. Volgens de lpa is het noodzaak om de slag te maken van repressief naar preventief handelen. De sterk verbindende functie is een kracht van de lpa, de angst die heerst voor de groei binnen dit probleem toont de betrokkenheid. Leerlingen komen regelmatig bij de sportschool waar een goede band is met de trainer en het sporten een uitlaatklep is. Volgens de trainer zijn de jongeren zeer gemotiveerd om te sporten en ziet de trainer binnen het sporten een oplossing voor de problematiek. De eigenaar van de sportschool lijkt niet de juiste persoon om dit probleem aan te pakken, er is veel drukte in het runnen van de sportschool. De jongeren klagen bij de trainer over school, school is niet leuk en de leraren zijn te streng.

Conclusie

Uit de afzonderlijke conclusies van de verschillende analyses is een lijst opgesomd (zie bijlagen) met de belangrijkste onderdelen. Deze onderdelen zijn onderling vergeleken waarna samenhangende en overeenkomende bevindingen zijn genoteerd. Beide stappen zijn in eerste instantie door elk individu uitgevoerd waarna in een groepsbespreking verschillen en overeenkomsten zijn besproken. De bevindingen zijn vervolgens ingedeeld via de methodiek van MOSCOW.

Must have's

Deze eisen moeten in het eindresultaat terugkomen, zonder deze eisen is het product niet bruikbaar

- **Ouderbetrokkenheid** en **sociale invloed vanuit peers** zijn van belangrijke invloed.
- Scholen willen aan de slag met een **integrale aanpak** met **meerdere partijen**.
- **Contact** tussen **sportschool** en **leerlingen** is erg goed, jongeren zijn hier **gemotiveerd**.

Should have's

Deze eisen zijn zeer gewenst, maar zonder is het product wel bruikbaar;

- In de krachtwijken moet de focus worden gelegd op **onderwijs en werk**, met nadruk op het **toekomstperspectief**.
- **Succesbelevingen** hebben een positieve invloed op schoolverlaat.
- Meer accent op een **preventieve** aanpak.

Could have's

Deze eisen zullen alleen aan bod komen als er tijd genoeg is;

- Sportscholen bieden **uitlaatkleppen** en zien oplossingen in de sport.
- Jongeren willen **meer sporten**.
- Er is een duidelijke **toename van schoolverlaters** zichtbaar.
- **Thuisituatie** heeft veel invloed maar er wordt gezien dat leerlingen hier weinig kansen hebben.
- Jongeren zijn vaak **niet gemotiveerd** op school en scholen voelen zich **onmachtig** in het motiveren van studenten.

Won't have's

Deze eisen zullen in dit project niet aan bod komen maar kunnen in de toekomst, bij een vervolgproject, interessant zijn.

- Tongelre heeft **verschillen binnen de wijk**, twee villawijken en twee krachtwijken.
- De **verantwoordelijkheid** ligt bij de leerplichtambtenaar.
- **Slechte schoolprestaties** hebben een invloed op schoolverlaten.
- Leerplichtambtenaren hebben een **verbindende functie**.

Literatuurlijst

- Beleidsinformatie en onderzoek (z.d.). *Sportdeelname Eindhoven*. Geraadpleegd op 22 juni 2017, van <http://www.sportdeelname.nl/nieuws/lokaal/sportdeelname-eindhoven-2/>
- De Baat, M. (2009). *Beschermende en risicofactoren voor schoolverzuim*. Geraadpleegd op 21 juni 2017, van http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Risicofactoren_Schoolverzuim.pdf.
- De Baat, M., Messing, C. & Prins, D. (2014). *Wat werkt bij schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten*. Geraadpleegd op 22 juni 2017, van http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt-publicatie/Watwerkt_VSVenverzuim.pdf.
- Eindhoven (z.d.). Eindhoven in Cijfers. Geraadpleegd op 22 juni 2017, van <https://eindhoven.buurtmonitor.nl> Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Cijfers schoolverzuim*. Geraadpleegd op 22 juni 2017, van <http://www.nji.nl/Cijfers-schoolverzuim>.
- Nederlands Jeugdinstituut (z.d.). *Schoolverzuim en uitval*. Geraadpleegd op 22 juni 2017, van <http://www.nji.nl/nl/Verbinding-onderwijs-en-jeugdhulp/Passend-en-dekkend-aanbod/Schoolverzuim-en-uitval>.
- Nelis, H. (2014). *Duizend leerlingen geven advies over schoolverzuim*. Geraadpleegd op 21 juni 2017, van <http://www.youngworks.nl/duizend-leerlingen-geven-advies-over-schoolverzuim/>
- Onderwijs in Cijfers (2017). *Voortijdig schoolverlaten in de RMC-regio*. Geraadpleegd op 21 juni 2017, van <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/sectoroverstijgend/na-het-onderwijs/nieuwe-voortijdig-schoolverlaters/vsv-in-de-rmc-regios>.
- Playing for succes (z.d.). *Over playing for succes*. Geraadpleegd op 22 juni 2017, van <http://www.playingforsuccess.nl/>.
- Regiojaar Zuidoost Brabant (2015). *Bestrijden Voortijdig Schoolverzuim en Verlaten*. Geraadpleegd op 22 juni 2017 van <https://eindhoven.raadsinformatie.nl/document/3928325/1/document>
- Rijksoverheid (2017). *Voortijdige schoolverlaten (VSV)*. Geraadpleegd op 22 juni 2017, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vsv/inhoud/minder-voortijdig-schoolverlaters>
- Verloop, W. & Hillen, M. (2014). *Verbeter de wereld, begin een bedrijf. Hoe social enterprises winst voor iedereen creëren*. Amsterdam: Business Contact.
- Verweij, A., van der Lucht, F. & Droomers, M. (2008). *Gezondheid in veertig krachtwijken*. Geraadpleegd op 22 juni 2017, van <http://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/270951001.pdf>

Bijlagen

Bijlage I Transcriptie met labels interview Persona 1

Bijlage II Transcriptie met labels interview Persona 2

Bijlage III Codeboom interviews persona's

Bijlage IV Transcriptie met labels interview Stakeholder 1

Bijlage V Transcriptie met labels interview Stakeholder 2

Bijlage VI Transcriptie met labels interview Stakeholder 3

Bijlage VII Codeboom interviews stakeholders

Bijlage VIII Opsomming punten uit de conclusies

Bijlage VIII Opsomming punten uit de conclusies

Doelgroepanalyse

- Tongelre is een doorsnee stadsdeel
- Tongelre kent twee uitersten, 2 krachtwijken en 2 villawijken
- **Krachtwijken scoren lager op onderwijs en werk**
- Krachtwijken schoren qua sport en gezondheid gelijk met andere nederlandse wijken
- 1 op de 17 VO-leerplichtige jongeren komt uit tongelre
- 77 jongeren zijn vroegtijdig schoolverlater
- Thuisituatie en sociale invloed vanuit peers heeft samenhang met schoolverlaten
- Uit de persona's blijkt een grote invloed vanuit sociale- en thuisituatie

Contextanalyse

- Ouderbetrokkenheid en thuisituatie zijn belangrijke factoren voor schoolverlaten
- Slechte schoolprestaties zijn van invloed op schoolverzuim
- **Sociale omgeving kan zowel positieve als negatieve invloed hebben**
- Motivatie van de studenten moet verhoogd worden door de leerlingen én de school
- **Een integrale aanpak is belangrijk**
- Persoonlijke binding en verantwoordelijkheid spelen een belangrijke rol
- **Toekomstperspectief speelt een belangrijke rol**
- Succesbeleving speelt een belangrijke rol

Stakeholderanalyse

- **School zeer gemoniveerd, deels onmachtig**
- School signaleert naar ouders & leerplichtambtenaar (LPA)
- **Aanpak school mislukt**
- **School wil integraal samenwerken**
- LPA heeft verantwoordelijkheid
- LPA ziet hoop toename
- LPA van repressief naar preventief
- LPA heeft een sterk verbindende functie
- LPA heeft angst voor de groei van het probleem
- Sportschool biedt uitlaatklep
- Sportschool heeft klik met jongeren
- Sportschool ziet oplossingen in de sport
- **Op de sportschool zijn jongeren gemotiveerd**
- Sportschool ziet dat er thuis weinig kansen zijn
- Sporthogeschool focust op het runnen van de zaak
- **Jongeren geven aan sportschool aan dat ze school niet leuk vinden**
- Jongeren geven aan sportschool aan meer te willen sporten